

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXA ROMÂNĂ DE ALBA-IULIA ȘI SIBIU

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru odată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 24 lei
Pe 6 luni: 12 lei
Cont nr. 49.8.01

La 25 ani de patriarhicească arhipăstorire

În cei 25 de ani de patriarhicească arhipăstorire a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, Biserica Ortodoxă Română s-a înnoit mereu în spiritul Evangheliei lui Iisus Hristos, al Ortodoxiei autentice și al marilor transformări din Patria noastră.

Drumul acesta al înnoirii vieții noastre bisericești și al sprijinirii mersului înainte al poporului nostru, al luptei pentru pace și înfrățire între popoare este drumul apostolatului social, pe care l-a inițiat, l-a promovat și l-a fructificat Prea Fericirea Sa împreună cu întreaga Biserică Ortodoxă Română. „Am numit — spunea P. F. Patriarh Justinian — lucrarea preoției pe tărîm social: apostolat social, cerînd tuturor să readucă în actualitate și să întrupeze în realități de viață doctrina socială a Mîntuitorului, a Sfinților Apostoli, a Sfinților Părinți ai Bisericii.” Apostolatul social este, așadar, mărturia concretă, de încredere în veșnicia Evangheliei Mîntuitorului Iisus Hristos și în permanenta ei valabilitate.

Dar P. F. Părinte Patriarh Justinian nu este numai Patriarhul apostolatului social, ci și Patriarhul unității noastre bisericești, al ecumenismului (local și internațional), Patriarh al păcii și înfrățirii. În acest sens, Prea Fericirea Sa a înțeles marea însemnătate a refacerii unității bisericești, pentru ca prin această unitate să se îmbogățească și viața Bisericii noastre în așa fel încît ea să sprijinească desăvîrșirea imperativelor actuale de unitate populară și dezvoltare impetuoasă a Patriei noastre.

Este ceea ce afirmă Prea Fericirea Sa că unificarea bisericească „a însemnat proclamarea solemnă a păcii întreolaltă și angajamentul nostru comun de a fi continui slujitori neînfricați ai păcii și bune înțelegeri între toți fiii Patriei noastre și între toți oamenii de pretutindeni” (Apostolat social, vol. V, p. 157).

Prea Fericitul Părinte Patriarh Justinian a alcătuit de asemenea o nouă legislație, aprobată de Sf. Sinod, întregită apoi după necesități, prin hotărîri ale Sf. Sinod și decizii patriarhale. Ea se bazează pe sf. canoane ale Bisericii Ortodoxe, pe tradițiile Ortodoxiei românești și pe nevoile actuale ale Bisericii noastre.

La baza organizării Bisericii Ortodoxe, una, sfîntă, sobornicească și apostolească stă principiul sinodalității: sinodalitatea ecumenică, prin unitatea în credință, cult și disciplină, și sinodalitatea în cadrul fiecărei Biserici Ortodoxe autocefale. Ortodoxia este, precum se știe, unitate ecumenică în diversitate națională. De aceea — sub îndrumarea Sf. Sinod, a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian — și Biserica noastră, avînd relații frățești cu toate

Bisericile Ortodoxe, se afirmă ca o Biserică Ortodoxă românească autocefală, cu specificul ei național, istoric și în actualitate.

Activitatea Bisericii noastre se desfășoară în conlucrarea strînsă între cler și credincioși. La

În lucrarea de înnoire a vieții noastre bisericești din ultimii 25 de ani, un loc însemnat s-a acordat reorganizării învățămîntului teologic. Institutele teologice de grad universitar, seminarile și școlile de cîntăreți bisericești au fost trecute sub oblăduirea Bisericii și astfel ele „sînteză în Biserică și pentru Biserică” — cum spunea cu ani în urmă Prea Fericirea Sa.

Roadele n-au încetat să se vadă, încît putem spune că niciînd Teologia ortodoxă românească n-a fost așa de ancorată în actualitate ca în acești 25 de ani de patriarhicească arhipăstorire ai P. F. Părinte Patriarh Justinian.

Ținînd cont de faptul că, în condițiile actuale, preoții nu trebuie să se limiteze numai la ceea ce au învățat pe băncile școlilor teologice, Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, a elaborat un program de pregătire continuă a preoților pentru menținerea lor în legătură neînteruptă cu dezvoltarea vieții credincioșilor și cu propășirea poporului nostru. În acest scop s-au instituit cursuri de îndrumare misionară și conferințe preoțești de orientare, s-au tipărit cărți și reviste, s-a întărit acțiunea de control și îndrumare pe teren, s-au promovat acțiunile misionare în anumite parohii etc. „Școala continuă” a preoților Bisericii noastre a fost sprijinită și de cărțile tipărite cu binecuvîntarea și purtarea de grijă a P. F. Părinte Patriarh Justinian, între care amintim: „Învățătura de credință creștină ortodoxă” (1952), „Țilcuirea Evangheliilor și cazanile Duminicilor din cursul anului bisericesc” (1960), „Apostolat social” (10 volume), două ediții ale Noului Testament (1951 și 1972), Biblia (1968), Mica Biblie (1972) etc.

Se cuvine să amintim și îmbogățirea vieții noastre duhovnicești, prin canonizarea unor Sfinți români și prin generalizarea cultului Sfinților ale căror moaște se află în țara noastră, acțiuni inițiate de asemenea de Prea Fericirea Sa.

P. F. Patriarh Justinian este totodată și un neîntrecut gospodar, promovînd o bogată activitate ecumenică atît la Centrul patriarhal, cît și în eparhii și în parohii. Amintim în acest sens grija pentru retribuția materială a clerului, Fondul central misionar, atelierul Patriarhiei, Casa de pensii și ajutoare, casele de odihnă, construcții de biserici și case parohiale, pictări și restaurări de biserici etc.

Încrestăm de asemenea faptul că Prea Fericirea Sa a vizitat personal centre eparhiale și parohii, a săvîrșit sfinte slujbe, înconjurat fiind de mulțimea credincioșilor, cărora le-a împărtășit cuvînt

(Continuare în pag. 2)

Prea Fericitul Părinte JUSTINIAN, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

parohii preotul lucrează împreună cu consiliul parohial, comitetul parohial și adunarea parohială, la centrele eparhiale ierarhul conlucrează cu consiliul eparhial și adunarea eparhială, formată din o treime clerici și două treimi credincioși, la Sf. Patriarhie Sf. Sinod conlucrează cu Adunarea Națională Bisericească, formată din deputați clerici și mireni ai tuturor eparhiilor etc.

La 25 ani de patriarhicească arhipăstorire

(Urmare din pag. 1)

de întărire în dreapta credință și în slujirea poporului, a păcii și înfrățirii. Totodată, contactul direct cu preoții și credincioșii în orele de audiență a întipărit în conștiința acestora chipul părintelui apropiat de sufletul, de nevoile și bucuriile fiilor Bisericii noastre.

Între multiplele realizări ale P. F. Patriarh Justinian iese în evidență și înfrățirea ecumenistă dintre Biserica Ortodoxă Română și celelalte culte din țara noastră. Această înfrățire se manifestă prin consfățuirile șefilor de culte la Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române, prezidate de Prea Fericirea Sa, prin participarea reprezentanților cultelor la festivitățile ale Bisericii noastre și a reprezentanților Bisericii Ortodoxe Române la festivitățile altor culte. Aceste relații au, desigur, o arie mult mai mare, ele cuprinzând teologii tuturor Bisericilor din țara noastră, care se întrunesc în consfățuiri teologice, fac vizite reciproce, formează pe studenții teologi și seminariști

în spiritul respectului reciproc etc. Această atmosferă de colaborare există și între preoții și credincioșii noștri și slujitorii și credincioșii altor culte, care se înfrățesc în munca pentru propășirea Patriei comune.

Am prezentat foarte pe scurt câteva din realizările Bisericii noastre în cei 25 ani de patriarhicească arhipăstorire a Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian.

De aceea, cu acest prilej solemn, întreaga Biserică Ortodoxă Română — Ierarhi, preoți și credincioși — aduce Prea Fericirii Sale omagiile ei de dragoste, prețuire și devotament și se roagă Părintelui ceresc să-i dăruiască încă mulți ani cu sănătate, pace, bucurie și noi realizări pentru binele Bisericii străbune, pentru slujirea Patriei noastre scumpe, pentru înfrățirea ecumenistă dintre Biserici și pentru pacea a toată lumea.

† NICOLAE
Mitropolitul Ardealului

Un sfert de veac de arhipăstorire a

P. F. Părinte Patriarh JUSTINIAN

Privind înapoi, cu gând bun și judecată dreaptă, peste ultimul sfert de veac de istorie a Bisericii noastre ne dăm cu toții seama că alegerea, în 24 mai 1948, și intronizarea, în 6 iunie 1948, a Prea Fericitului Părinte Justinian ca Patriarh al Bisericii Ortodoxe Române a fost, cum s-a spus, cu adevărat providențială.

După cuvîntul Sf. Scripturi, omul se cunoaște după fapte, sau faptele, realizările din ultimii 25 de ani ale Bisericii noastre, ale ierarhilor, preoților și credincioșilor, ale Sf. Sinod, avînd în frunte pe P. F. Părinte Patriarh Justinian, sînt negrăit de multe și variate. Pentru a ne da seama de dimensiunile lor, este destul să ne gândim numai la cele 10 volume, însumînd mii de pagini, ale „Apostolatului social”, care, între altele, reprezintă o adevărată cronică bisericicească a acestor ani, fenomen unic în viața noastră bisericicească. Înzestrat de Cel Atotputernic cu un vădit dar al clarviziunii și descifrării realităților în care ne desfășurăm viața, la care a adăugat o puternică dragoste de Dumnezeu, de om, de poporul din care a răsarit, P. F. Părinte Patriarh a adunat în sine, întocmai ca un focar, razele pline de lumină și căldură ale obștei credincioșilor, imprimînd Bisericii noastre străbune un nou ritm de împlinire a rosturilor sale în lume. Este realizarea a ceea ce Î. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului spunea cu ani în urmă: „Adînc înrădăcinat în viața Bisericii, în viața poporului, om al vremurilor noi, însuflețit de Duhul cel veșnic viu și veșnic creator de viață nouă, Prea Fericirea Sa a proiectat pe firmamentul Bisericii lumina unui vast program de activitate.” După cuvîntul Prea Fericirii Sale, la baza acestui program au stat „două idei mari: De unitate și Biserică vie”.

Pe linia ideii de unitate se înscrie, de pildă, Reîntregirea noastră bisericicească din 1948, act la care au visat înaintașii noștri din ambele „strane”, dar care nu s-a putut înlăcrima datorită stăpînirilor de altă dată care aveau tot interesul ca „frații să” nu „fie împreună”, ci să fie dezbinați.

Noua orînduire însă instaurată pe pămîntul nostru străbun a oferit condiții favorabile realizării acestor vechi dorințe, încît acum și pentru totdeauna „nu mai sîntem „noi” și „voi” — cum atît de potrivit spune P. F. Părinte Patriarh Justinian — acum și de acum înainte sîntem numai „noi”, în limbajul și vocabularul nostru bisericicesc cuvîntul „voi” nu mai are întrebuintare, s-a scos definitiv din uz”. Într-adevăr, în parohiile noastre transilvănene a dispărut acel spectacol dureros, cînd o mină de credincioși români — contrar voinței Mîntuitorului, care s-a rugat atît de fierbînt ca „toți să fie una”, contrar firii care cere ca „frații să fie împreună”, contrar intereselor noastre superioare — își ridicau cu destule jertfe două biserici alăturea, gata parcă a se confrunta una cu alta, au dispărut acele scene, de care credincioșii noștri nu-și amintesc cu plăcere, cînd membrii aceleiași familii se rupeau adesea în două, unii mergînd la o biserică, iar alții la alta.

Este apoi meritul conducerii noastre bisericicești, al Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian,

că relații de colaborare frățească s-au instaurat în acest ultim sfert de veac și între Biserica noastră și celelalte culte din România, conducătorii lor avînd permanent deschise, spre ospitalieră găzduire, ușile reședinței patriarhale din București. „Cei ce venim din Occident admirăm aceste legături frățești pe care le aveți cu toate cultele din țara voastră” — declara cu prilejul unei vizite în Patria noastră o mare personalitate bisericicească.

Dar spiritul unității, al apropierii, al colaborării și înfrățirii între creștini, între oameni, a fost promovat cu specială grijă de către Biserica noastră și în relațiile sale cu alte Biserici de peste hotare. Grăitoare sînt și în această privință cuvintele Prea Fericirii Sale cînd spune: „Dacă omenirea contemporană face eforturi din ce în ce mai mari pentru prietenia și înțelegerea între popoare, creștinii sînt cu atît mai mult datorți să rupă barierele care i-au despărțit și să întindă peste tot punțile dragostei și ale cooperării între ei, atît pentru a se apropia de acel ideal sublim al refacerii unității creștine, cît și pentru a veni în întîmpinarea și în sprijinirea rezolvării marilor probleme care frămîntă omenirea zilelor noastre de la un capăt pînă la celălalt al pămîntului.” Și tot P. F. Sa adaugă: „Nu putem sta dezbinați într-o lume care se străduiește pentru înfrățirea tuturor oamenilor. Nu putem chema la respectul adevărului, la dreptate, la libertate, la solidaritate, la pace și bunăvoință între oameni, dacă noi nu sîntem uniți și nu slujim din tot sufletul și cu toate puterile noastre Aceluia care a spus despre Sine că este „Calea, Adevărul și Viața”. Așa se explică faptul subliniat de Î. P. S. Mitropolit Iustin al Moldovei și Sucevei, că „sub îndrumarea Sf. Sinod, în frunte cu P. F. Patriarh Justinian, an de an Biserica Ortodoxă Română a adăugat la tezaurul ei de slujire a lui Dumnezeu și a omului, în veacul nostru, pietre de mare preț pe cununa ecumenismului”, că „astăzi Biserica Ortodoxă Română este de față pretutindeni unde slujirea mesajului evanghelic reclamă prezența ei”.

S-au intensificat astfel în primul rînd relațiile Bisericii noastre cu celelalte Biserici Ortodoxe. Se cuvine să reținem în această privință că în ultimul pînă de veac aproape toți Înălțaătorii Bisericilor Ortodoxe, în frunte cu patriarhul ecumenic al Constantinopolului, ne-au vizitat țara și Biserica, vizite care au fost, desigur, întoarse de către delegații ale Bisericii noastre. Încrîmăm doar unele impresii mărturisite cu prilejul unor astfel de vizite. „Deși ca loc sîntem departe de voi — declara în 1968 Arhiepiscopul Ieronim al Atenei și Primat al întregii Grecii — am reușit de ani de zile să înțelegem noul puls și puternicul suflu de înnoire de care este insuflată întreaga viață a Bisericii din România.” Tot în acel an Arhiepiscopul Paavali al Bisericii Ortodoxe Finlandeze spunea: „Voi povesti credincioșilor mei despre credința puternică a Dvs. și despre măreția Bisericii Ortodoxe Române, pe care am văzut-o cu ochii mei.”

Spicuri din cuvîntul scris al

P. F. Părinte Patriarh

JUSTINIAN

— „Misiunea Bisericilor lui Hristos este să nu divizeze viața și pe oameni între ei înșiși, ci să confere un sens divin intereselor pămîntești, armonizînd pe om cu el însuși și cu semenii săi.” (Apostolat social, vol. I, p. 129)

— „Poporul român a apărut în istorie ca neam creștin ortodox. În această credință ortodoxă au trăit, au luptat și au murit moșii și strămoșii noștri.” (Apostolat social, vol. III, p. 153)

— „Biserica Ortodoxă niciodată n-a căutat să răpească pe credincioșii altor Biserici. Noi niciodată n-am căutat să siluim conștiința altora, noi niciodată n-am căutat să amăgim pe cei de altă credință.” (Apostolat social, vol. IV, p. 263)

— „Iubiți cu dăruire, pe toți oamenii, de toate rasele, de toate religiile, de oriunde și de pretutindeni, cunoscînd că „dragostea zidește pacea și numai pacea zidește mîntuirea.”

(Apostolat social, vol. V, p. 157)

— „Avem nu numai datoria, ci chiar poruncă expresă de la Mîntuitorul Iisus Hristos să ne iubim unii pe alții și să ajutăm în tot ceasul ca să fim o Biserică sobornicească și apostolească, o Biserică a bunătații, a dragostei și a păcii.”

(Apostolat social, vol. IV, p. 8)

— „Biserica s-a străduit a sprijini toate eforturile poporului în drumul lui spre o viață mai bună, spre un viitor mai fericit, spre prosperitate și înălțarea scumpei noastre Patrii.”

(Apostolat social, vol. IV, p. 195)

— „„Dobîndirea sfințeniei, care apropie și unește pe om cu Dumnezeu, a fost și este la îndemîna celui ce izbutește să rămînă neșovăielnic în credință, să împlinească poruncile Evangheliei, să strălucească prin faptele și prin jertfa sa pentru Domnul și pentru semenii săi.”

(Apostolat social, vol. VI, p. 78)

— „Nimic nu poate egala în frumusețe morală rolul preotului ca părinte în lupta credincioșilor săi, a fiilor săi duhovnicești, pentru realizarea vieții lor spirituale.”

(Apostolat social, vol. VI, p. 132)

— „Adevărul unei credințe și puterea ei binefăcătoare se verifică prin sporul de dreptate, de libertate și prețuire a demnității umane pe care le aduce în lume, ca o prelungire a înțelepciunii divine și ca un răspuns la sacrificiul lui Dumnezeu pentru faptele Sale.”

(Apostolat social, vol. VII, p. 7)

— „Lumea a devenit una, problemele ce se pun vieții sînt comune și este nevoie de colaborarea tuturor pentru a le rezolva.”

(Apostolat social, vol. IX, p. 146)

— „Biserica Ortodoxă este o Biserică a luminii. Nici o înstrăinare de lumina învățaturii evanghelice nu i-a umbrit vreodată ființa.”

(Apostolat social, vol. IX, p. 197)

— „Unit prin aceeași origine, prin aceeași limbă, prin aceeași lege sau credință religioasă, prin aceleași datini, prin aceeași străveche civilizație și cultură daco-romană, poporul român și-a făurit o conștiință de sine atît de bine încheată și de o tărie atît de mare, încît nimic n-a putut-o frînge. Pe temeiul ei și sub steagul ei, orice fiu al poporului român, din orice parte a pămîntului străbun, se mărturisea una cu toată suflarea românească.”

(Apostolat social, vol. X, p. 42)

— „Invit pe toți cei care gîndesc asupra apostolatului social să caute să găsească un răspuns în ceea ce a spus Mîntuitorul cu privire la porunca cea mai mare din Lege, la cei doi poli ai creștinismului: Slujirea lui Dumnezeu și slujirea aproapelui nostru.”

(Rev. Bis. Ort. Rom., nr. 3—4/1972, p. 243)

S-au intensificat totodată relațiile cu Bisericile Vechi Orientale sau Necalcedoniene, de care ne despart doar unele mici deosebiri. Unele din aceste Biserici, ca de pildă: Biserica Armeniei, a Etiopiei, Biserica Siriană din Malabar (India) și Biserica Coptă din Egipt, au fost vizitate chiar de P. F. Părinte Patriarh Justinian, în fruntea unor delegații de ierarhi ortodocși români.

S-a precizat de asemenea poziția Bisericii noastre în raporturile cu Biserica romano-catolică, stabilindu-se relații de colaborare de la egal la egal cu multe Biserici romano-catolice locale, ca cea

(Continuare în pag. 3)

Revoluția din 1848 din Țara Românească

Ca și în Transilvania, revoluția din 1848 în Țara Românească a fost înăbușită de reacțiunea boierească, dar ea a trasat — după cum vom vedea — linii sigure în direcția emancipării și libertăților democratice ale poporului român.

Pe bună dreptate spunea Nicolae Bălcescu că „revoluția din iunie 1848 purcede mai virtuos de-a dreptul din revoluția din 1821... Care trebuie să fie programul ei? (se întreba înflăcăratul patriot). Organizarea democrației și dezrobirea țărânului...; o revoluție democratică și socială... Dreptul nostru de a face revoluție era dreptul nostru de autonomie...”.

Pe asemenea platformă, Nicolae Bălcescu a redactat textul Proclamației citită la Islaz, în 9 iunie 1848, și răspândită în foi volante și broșuri, în întreaga țară. Această Proclamație, dată „în numele poporului român”, adresată „Fraților români” glăsuiește: „Poporul român voiește a-și păstra neatârniarea administrației sale; respectă toate puterile străine; voiește o patrie tare, unită; alege largă, liberă...”. Cele 27 puncte din Proclamație cuprind: „independența administrativă și legislativă; egalitatea drepturilor politice; contribuție generală; formarea unei Adunări generale, compusă din reprezentanți ai tuturor stărilor sociale; domn responsabil ales pe cinci ani; împuținarea listei civile; libertatea tiparului; formarea gardiei naționale; emanciparea clăcașilor; dezrobirea țigănilor; instrucție egală și întreagă pentru tot românul; desființarea rangurilor; convocarea Adunării generale extraordinare, pentru a face Constituția”.

„În urma arestărilor din 9/21 iunie — scrie Ion Ghica în amintirile sale — câțiva din membrii comitetului revoluționar (în frunte cu Ion Heliade-Rădulescu și Ștefan Golescu), izbutind a se furișă și a scăpa de arestări, au alergat la Islaz, unde se aflau maiorul Tell și căpitanul Pleșoianu cu două companii de infanterie și acolo au ridicat stindardul revoluționar, au proclamat Constituțiunea și au dat de știre în toată Țara, încunoscându-și și Comitetul din București. Pretutindeni știrea răsculării a fost primită cu mulțumire și entuziasm. Țara întreagă s-a deșteptat ca dintr-o lertargie... Vodă Bibescu îi ordonă lui Magheru, cărmăuitorul județului Romanați, să-și strângă toți dorobanții, să pornească în contra rebelilor și să împuște pe toți capii... În timpul acesta Eliad, Tell și Ștefan Golescu pornesc cu cele două companii de la Islaz la Caracal, rădicind satele și implântând stindardul tricolor pe biserică și pe casele publice. Le-a ieșit înainte prefectul Magheru, cu 600 de dorobanți înarmați, dar în loc de a-i întâmpina cu focuri, se aruncă în brațele unii altora, strigând să trăiască libertatea, constituția și guvernul provizoriu”.

Fruntașii întruniți la Islaz trimit preotului Radu Șapcă (iubit foarte mult de săteni) o scrisoare în care i-au scris: „Vino cu crucea și cu evanghelia, spre a cununa mireasa”.

Acesta însă a priceput despre ce este vorba și a venit la Islaz să binecuvinteze mișcarea revoluționară și stindardele, apoi toată adunarea a jurat pe Evangheliie și pe Constituție și s-a format un guvern provizoriu în care sînt numiți de popor: Ion Heliade-Rădulescu, Ștefan Golescu, preotul Radu Șapcă, maiorul Christian Tell și căpitanul

Pleșoianu. Mișcarea însă a eșuat din cauza trădării boierilor.

Reținem că rolul preotului Radu Șapcă — parohul bisericii din Celeiul Romanaiilor — a fost mare în mișcarea revoluționară din Țara Românească de la 1848. S-a născut la 1800 ca fiu al preotului din același sat românesc de pe malul Dunării și a trăit sub influența din tinerețe a răcoalei lui Tudor Vladimirescu. În 1843 când s-a constituit societatea „Dreptate și Frație”, numele lui a apărut alături de al lui N. Cîmpeanu, N. Bălcescu, I. Ghica și alții.

Iubit de popor, preotul Radu Șapcă a mobilizat pe țărani din sudul Olteniei, a luat jurământul pe cruce și pe Evangheliie multimilor adunate la Corabia în primăvara lui 1848, iar ca semn de începere a noilor rînduiri el a adunat pe țărani la Islaz în ziua de 9 iunie 1848, slujește sfîntirea apei și a drapelurilor și a ținut o înflăcărată predică.

Ales în guvernul provizoriu, preotul Șapcă n-a ajuns să intre în București împreună cu mulțimile pornite spre Capitală. În vara lui 1848 e în tabăra generalului Magheru de la Rîureni, atunci când reacțiunea boierească a reușit să zădărnicească planurile revoluționarilor. După 8 luni de ședere în beci, adică pînă în vara lui 1849, împreună cu alți 33 capi revoluționari, preotul Șapcă a fost exilat peste graniță. După un surghiun de cîteva luni la Sfîntul Munte Athos, a cerut să fie mutat la Brussa, lângă Istanbul, unde se afla și I. Ghica și alții și de unde după mai bine de 6 ani, în 1856, a revenit în țară.

Ultimii 20 de ani Radu Șapcă i-a petrecut ca administrator la mănăstirile Hotărani și Cozia. A murit în 1873, așa că anul acesta se împlinesc 100 de ani de la moartea marelui pașoptist.

În aceleași condiții și același sfîrșit l-a avut revoluția din Moldova, avînd ca principal frunțas pe înflăcăratul patriot și poet Vasile Alecsandri, care înainte publicase o broșură intitulată: „PROTESTAȚIE — în numele Moldovei, a oamenilor și a lui Dumnezeu”, împotriva domnului Mihail Sturza. În proclamația partidului național din Moldova din iunie 1848, se spune între altele: „Fraților, Dumnezeu a auzit plîngerea Moldovei și a ridicat palma Sa asupra dușmanului nefericitei noastre Patrii. Acum tronul lui Mihail Sturza se clătina ca o frunză bătută de furtună...”.

În același timp Mihail Kogălniceanu — pentru capturarea căruia domnitorul a oferit un premiu de 1000 galbeni — a publicat în Bucovina broșura: „Dorințele partidei naționale din Moldova” care a anunțat principalele reforme necesare în administrație etc.

Revoluția din 1848 din cele trei provincii românești: Transilvania, Țara Românească și Moldova, constituie, precum vedem, un moment important în șirul lung de lupte și de jertfe pentru afirmarea drepturilor poporului român, o nouă treaptă în urcușul spre dreptate și libertate a poporului nostru.

Cîstind după cuvîntă amintirea vrednicilor noștri înaintași, se cuvine să ne pătrundem și noi de aceeași înflăcărată dragoste de țară, muncind cu devotament ca ea să înflorească tot mai mult, acum cînd poporul nostru este deplin stăpîn pe soarta sa.

N. D. Găvozdea

P. F. Părinte Patriarh...

(Urmare din pag. 2)

din Austria, R. F. Germania și Belgia, care au fost vizitate de Prea Fericirea Sa și ai căror conducători ne-au vizitat la noi acasă.

Schimburi de vizite de profesori și studenți, de burse și publicații au fost organizate și cu Biserica vechilor-catolici.

Au fost promovate în continuare pe un plan mai larg relațiile cu Biserica Anglicană, avînd loc chiar un schimb de vizite între P. F. Patriarh și Arhiepiscopul de Canterbury, primat al Angliei și Mitropolit, Michael Ramsey. „Vizita pe care Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române — scria o publicație engleză — a făcut-o țării noastre ca oaspete al Arhiepiscopului de Canterbury, este privită în cercurile oficiale ca cea mai reușită întîlnire de acest fel organizată în ultimii ani.”

Subliniem și faptul că relații vii, rodnice s-au dezvoltat mai mult ca oricînd între Biserica noastră și o seamă de Biserici protestante, ca de pildă: Biserica Evanghelică Luterană din R.D.G. și R.F.G., cu Biserica Luterană din Danemarca și Suedia, cu Bisericele protestante din Franța, Elveția, Italia, S.U.A., Cehoslovacia, Ungaria etc., cu care de asemenea au avut loc schimburi de vizite, de profesori, studenți, publicații etc. După o vizită făcută Bisericii și țării noastre, episcopul Christian Julius Skat Hoffmayer din Danemarca scrie P. F. Patriarh Justinian: „Am avut marele noroc să văd multe țări și să învăț a cunoaște multe națiuni, dar vizita făcută țării și poporului Dvs. a fost cu adevărat o experiență unică. Am fost eu însumi surprins că am învățat realmente să iubesc Sfînta Dvs. Liturghie atît de mult încît ea îmi va lipsi în anii care vin.”

Adîncirea relațiilor Bisericii noastre cu aceste Biserici are loc și în cadrul unor organisme intercreștine, ca de pildă: Consiliul Ecumenic al Bisericii, Conferința Bisericii Europene, Conferința Creștină pentru Pace ș. a.

Vorbind despre activitatea Bisericii noastre peste hotare să nu uităm și ajutorul moral și material, constînd din cărți, obiecte de cult, iconostase etc., pe care Sf. Sinod, P. F. Patriarh Justinian îl acordă comunităților ortodoxe române, înfiripate departe de pămîntul drag al Patriei de obîrșie, ceea ce publicațiile, în limba română, ale acestor comunități subliniază de atîtea ori.

Înceind aceste rînduri, care vor să fie și ele un modest omagiu adus conducerii Bisericii noastre la acest important popas din viața sa, ni se par cu totul îndreptățite cuvintele din „Actul omagial”, întocmit în ședința solemnă a Sf. Sinod din 6 iunie 1968, care spune: „Fiindu-i hărăzit să păstorească într-o vreme în care lumea tinde spre pace, înțelegere, dreptate și propășire, iar în scumpa noastră Patrie se plămădește o viață nouă, Prea Fericitul Patriarh Justinian a călăuzit Sfînta Biserică Ortodoxă Română spre mari creșteri duhovnicești și spre împliniri de osebit prestigiu ale istoriei noastre bisericesti”.

Întru mulți, fericiți și rodnici ani Prea Fericite Părinte Patriarh Justinian.

Telegraful Român

Cinstirea mamei

Rolul și truda femeii pentru binele și fericirea familiei și nației sînt unanim și real apreciate.

Pioșenia fiiască i-a consacrat, în semn de vie și dreptă recunoștință, gânduri de cinstire, ei și celor ce vlăstăresc din ea; poezii i-au pus în stihuri de savoare și armonia adevărului dragostea, jertfa și renunțarea; Statul a așezat-o într-o lumină de adevărată demnitate umană, i-a acordat ocrotirea, prețuirea și cinstea cuvenită.

Dumnezeu a învrednicit-o de înalta menire de a naște prunci, a perpetua viața și a o modela, după inima ei, în creștere, deprinderi, credință.

A fi mamă e bucuria și durerea, mîndria și puterea, gloria și măreția, începutul și sfîrșitul misiunii sfinte a femeii.

În bună parte mama făurește inima și conștiința copilului, hotărăște structura de temelie a ființei lui, cuprinsul cugetării și conținutul sentimentelor; îi imprimă stilul de cuvîntă și cumintenie, fondul sufletesc durabil, capitalul de sănătate sufletească, morală.

Înrîurirea tainică a mamei asupra întielor noastre impresii e nemăsurat de binefăcătoare, adîncă și decisivă. Din nevinovăție și bunătate, înțelepciune și curaj, ea plămădește caractere tari, cetățeni devotați muncii, datoriei, patriei, umanității. Stă în puterea ei de a forma oameni de seamă, cu însușiri vitejești și înfăptuiri îndrăznețe.

Educator magic, mama știe, mai bine ca oricine, să pună la inimă sămînța cea bună, cuvîntul curat ca lacrima; să cultive simțul frumosului, omeniei și măsurii; să toarne în suflet strădania spre mai bine, generozitate, suflul eroic; să sădească în cugete duhul libertății și al iubirii de lege, limbă, de țară.

În miez de noapte mama aprinde flacăra vitejiei în sufletul lui Ștefan cel Mare:

„Du-te la oștire! pentru țară mori!”

Și-ți va fi mormîntul încoronat cu flori!”

Ceea ce am deprins de la mama — curățenia sufletească, cumpăna inimii și minții — nu se uită, ne-a intrat în sînge odată cu laptele sînu-

lui ei. Mama e pururea prezentă în gîndul, fapta și viața noastră. Ea ne împărtășește prin darul cuvîntului, răbdare nesecată și pilda lucrării, dragostea și datoria față de om.

Oricînd avem nevoie de sfatul folositor, îndrumarea adevărată și binecuvîntarea mamei. Suflet fără alinare, inimă fără tihnă, gînd meru treaz și neliniștit pentru soarta copiilor, întreaga-i viață și dăruire senină de sine, iubire mare și gata de jertfă, iubire care iartă, rabdă, năzuiește, ridică, răzbate, dă totul și, de obicei, nu cere nimic.

Numai cînd vei înțelege această putere de dragoste și de jertfire neasemuită de care este în stare o mamă pentru copii, vei ști cît datorezi mamei tale, cîtă cinste se cuvine celei ce ți-a dat viață și te-a crescut, a tras atîta necaz și a pățimit de dragul tău. Se mai aude uneori că unul ia în rîs pe maică-sa, o părăsește la boală și nepuțința bătrînelor; altul o scoate din casă, alungînd-o din vatra ei. Simțirea omenească și conștiința se scandalizează de asemenea lipsă de cuvîntă și respect. În Vechiul Testament astfel de „fii” erau condamnați la moarte.

(Continuare în pag. 4)

Gînduri despre omenie

Cuvîntul omenie, neîntîlnit în alte limbi, exprimă cîteva din virtuțile morale ale poporului român, care reies din felul de-a fi, de-a simți și de-a gîndi al sufletului poporului nostru. Aceste virtuți le întîlnim în folclor, ca și în literatura cultă. Ele ies în relief prin frumusețea conținutului lor în proverbe, în basme, în scrisul lui Anton Pann, Eminescu, Creangă, Caragiale, Slavici, Goga, Sadoveanu, Ion Agîrbiceanu etc., etc. Întrupate într-un personaj principal, sau redată în maxime sau precepte morale, din buchetul de virtuți ce împodobesc coroana *omeniei* sau *cinstei* nu lipsesc sinceritatea, modestia, generozitatea, ospitalitatea, înțelegerea, cumpătarea, întrajutorarea, hărnicia, dreptatea și înțelepciunea.

„Omenia omenie cere și cinstea cinste“ sau: „Cine pe altul cinstește pe sine se omenește“ — sînt sentințe ale înțelepciunii poporului nostru în care se subliniază atitudinea deschisă, plină de respect și prețuire care trebuie să se stabilească în relațiile dintre oameni. În ele se oglindesc fidel conținutul „regulei de aur“ al Legii creștine, precizat în cuvintele Mîntuitorului: „Ceea ce voiți să vă facă vouă oamenii, faceți și voi lor asemenea“ (Matei 7, 12).

Cel ce pierde omenia și cinstea cade într-un simțămînt umilitor, de rușine, situație exprimată în zicala populară: „A dat cinstea pe rușine“; sau: „Mai bine mort, decît cu rușinea-n nas“, fiind să redea că o viață lipsită de cinste nu-și are sens, deoarece ea și-a pierdut ceea ce-i formează rostul și importanța.

Între trăsăturile morale ale omului de omenie, sînt subliniate întrajutorarea sau fapta cea bună, izvorîtă din dragoste și prețuire pentru orice om. Ele sînt izvoare de bucurie, de succese și de izbînză în lupta cu elementele egoiste, rele, exprimate prin orgoliu și invidie, prin lené și fățarnicie. Prin facere de bine și întrajutorarea omului necăjit și suferind, toți eroii basmelor noastre își ating obiectivele luminoase, umanitare, de înmulțire a bucuriei vieții pentru toți, ceea ce confirmă și proverbele: „bine faci, bine găsești“; „Omul e ca un puț cu apă: cu cît face mai mult bine; cu atît mai mult îi vine“, sau „Cine face bine altuia, sie-și face“.

Omenia românească, ospitalitatea și generozitatea sufletului poporului nostru, sînt exprimate și de casele cu cerdacuri deschise și de arta înflorită a porților de lemn, care te îmbie și te primesc cu căldură și amabilitate.

Omenia românească o întîlnim și în atitudinile de bună conviețuire și de toleranță, de bună înțe-

legere și pace ale poporului nostru față de celelalte naționalități conlocuitoare sau vecine.

O înrînire pozitivă în acest sens a avut Biserica noastră asupra sufletului poporului nostru, instituție careia — în lumina învățăturii Evangheliei și a tradițiilor ortodoxe — i-au fost străine prozelitismul, fanatismul și năzuința de-a converti prin orice mijloace pe credincioșii altor Biserici sau confesiuni.

Așa se explică faptul că în mișcările și revoluțiile pentru revendicări sociale, naționale și religioase, reprezentanții poporului și ai Bisericii Ortodoxe au cerut drepturi pentru toate naționalitățile conlocuitoare. Astfel au gîndit și acționat Horia, Tudor Vladimirescu, Avram Iancu, Simion Bărnuțiu, Nicolae Bălcescu și Popa Șapcă, preoții tribuni ai lui Avram Iancu ș. a.

Un exemplu grăitor dintre numeroasele mărturii, în acest sens, îl găsim în jurămîntul pe care l-au depus ostașii lui Avram Iancu: „Eu... jur în numele Tatălui și al Fiului și al Sf. Duh, Dumnezeu celui viu cumcă, ... nu voi lucra niciodată în contra drepturilor și a intereselor națiunii române, ci voi ține și apăra legea și limba noastră română, precum libertatea, egalitatea și fraternitatea; peste toate aceste pricini voi respecta toate națiunile ardelenne, poftind egală respectare de la ele...“

Același respect pentru celelalte naționalități și religii se desprinde din demersurile exprimate cu lacrimi și durere în Suplex Libellus Valachorum, în Adunarea de pe Cîmpia Libertății de la Blaj (1848), în Memorandum-ul de la sfîrșitul secolului trecut și din alte documente de acest fel.

Așa se explică faptul că poporul român, popor pașnic, cumpătat și echilibrat, n-a dus niciodată războaie de cîmpire, de jaf și dominație, ci și-a apărât întotdeauna cu întreg eroismul ființei sale „sărăcia și nevoile și neamu“.

Marele nostru poet M. Eminescu a ilustrat minunata omenie românească prin convorbirea lui Mircea cel Bătrîn cu Baiazid, din Scrisoarea a treia, în care intră ospitalitate, înțelegere, demnitate, intransigență în apărarea gliei strămoșești, istețime și vorbă înțeleaptă.

Să fim buni credincioși ai Bisericii noastre și vrednici cetățeni ai patriei socialiste — îmbogățind moștenirea bunilor înaintași prin cultivarea omeniei românești, care sporește virtuțile nobile și profund umane ale ospitalității și generozității, ale păcii și înfrățirii dintre Biserici și popoare.

Pr. Filaret Costea

Istoria Susanei

Cuprinsă între cărțile Vechiului Testament, istoria Susanei, deși e o descriere de un capitol, totuși, prin însușirile sufleteste ale celei descrise și prin învățătura bună ce se poate găsi în această lectură biblică, este mult folosită zidirii noastre sufletești.

Susana, o femeie evreică, era frumoasă și foarte evlavioasă. Crescută în frica de Dumnezeu, cunoștea toate rînduieșile vechi ale Legii lui Moise.

La bărbatul ei, Ioachim, se adunau evreii, care pe vremea aceea se aflau în robia Babilonului. Între aceștia veneau și doi bătrîni, judecatori ai anului acelui. Întîmplîndu-se ca Susana să se afle în grădina bărbatului său, bătrînii, aprinși de patima desfrînării, au voit să păcătuiescă cu ea. Susana, cunoscătoare a Legii vechi, care pedepsea adulterul prin moarte, a voit mai bine moartea decît să păcătuiescă. Ea s-a temut de Dumnezeu: „... Mai bine este pentru mine să nu fac (păcatul) și să cad în mâinile voastre, decît să păcătuiesc înaintea Domnului“ (Ist. Sus. 1, 23). În urma acestui refuz, judecătorii, prin minciună, au acuzat-o ca săvîrșitoare de păcat cu un tînăr, și au osîndit-o la moarte. „Și strigînd cu glas mare, Susana a zis: Dumnezeu cel veșnic, cunoscătorul celor ascunse, cel ce știe toate mai înainte de a se face, tu știi că minciuni au spus ei asupra mea. Și iată mor, nefăcînd nimic din cele ce au viclenit aceștia asupra mea. Și a auzit Dumnezeu glasul ei și, cînd o duceau să o piardă, a deșteptat duhul într-un prunc tînăr, căruia îi era numele Daniil“ (Ist. Sus. 1, 42—44).

În fața poporului evreu, Daniil i-a despărțit pe cei doi judecatori și i-a întrebant pe cîte unul despre locul păcatului. Cel dintîi a răspuns: sub mes-

teacăn; celălalt, fără să știe ce a spus primul, a zis: sub salcîm. În felul acesta — prin contradicția lor — s-a dovedit minciuna și Susana a fost aflată nevinovată, izbăvită de rușine și așezată cu cinste în fața bărbatului ei, Ioachim, și a întregului popor.

Istoria acestei întîmplări este de folos pentru viața noastră, mai ales pentru următoarele două învățături morale:

1. Cele zece porunci din Sf. Scriptură (Ieșire cap. 20) se cer împlinite prin dragoste față de Dumnezeu și de aproapele nostru. Pilda bună a Susanei, care mai bine a voit să moară decît să păcătuiescă înaintea lui Dumnezeu, prin călcarea poruncii a șaptea care zice: „Să nu fii desfrînat“ — strălucește ca o podoabă morală de mare preț în fața cititorilor Sf. Scripturi.

2. Dreptatea lui Dumnezeu nu îngăduie ca minciuna să fie prilej de răzbunare pentru cei păcătoși și persecuție pentru cei nevinovați. Prin rînduiala lui Dumnezeu — așa ca în Istoria Susanei — se descoperă orice minciună și nu rămîne nici un adevăr acoperit, care să nu fie scos la iveală, mai curînd sau mai tîrziu.

Istoria Susanei e prețuită de noi ca o frumoasă lectură biblică, ca puternic îndemn la virtute. Tot odată ea ne dă încredere în dreptatea lui Dumnezeu.

Pr. I. Buta

Cinstirea mamei

(Urmare din pag. 3)

Zugrăvit cu sînge în inimă, iubitul chip al mamei nu se întunecă nicicînd. Ca o icoană sfîntă, făcătoare de minuni, aurită de poezia basmului, el răspîndește căldura soarelui de vară: însuflă încredere în propriile puteri, în prieteni, în bine, în viață.

O, sfîntă și dulce mamă! Cel mai strălucitor nume, cea mai slăvită din învredniciri! Ți-ai pe-trecut zilele, ... întru credință și întru dragoste și întru sfințenie (1 Tim. 2, 15).

Ne stăruie încă în auzul sufletului glasul tău plin de mlădieri, ca sunetul de vioară, ce vine de departe, din țara de dincolo de ani și moarte. Te zărim aieva în liniștea de taină a nopților de veghe, rugîndu-te, lung și adînc, aplecată peste leagănul de vis și dor, dezmiertări și nădejdi. Amintirea ta vie și luminoasă e stîlpul de foc povăuitor vieții noastre.

Și acum, închinîndu-ți întîiul gînd curat și înălțător, îți aducem miresmele celor dintîi transdafari care ne înmuguresc în inimă și depunem pe mormîntul tău cununa udă de lacrima recunoștinței celei de-a pururi.

Pr. Gh. Oneșiu

Din rugăciunile zilnice

Dumnezeule cel mare și minunat, Care cu bună-tatea cea nespasă și cu purtarea de grijă cea multă chivernisești toate și ne-ai dăruit bunătățile Tale cele din lume și ne-ai cheazăuit împărăția cea făgăduită, prin bunătățile cele dăruite nouă; Cel ce ne-ai ajutat și în partea cea trecută a zilei să ne abatem de la tot răul, dăruiește-ne ca și pe cea rămasă să o săvîrșim fără de prihană înaintea Sfîntei slavei Tale, ca să te lăudăm pe Tine, Dumnezeu nostru, Cel singur bun și de oameni iubitor. Amin.

Dumnezeule cel mare și lăudat, Care, prin moartea cea de viață făcătoare a Hristosului Tău, din stricăciune într-un nestricăciune ne-ai mutat, liberază toate simțurile noastre din amărîrea patimilor, punîndu-le lor povăuitor bun cugetul cel dinăuntru: ochiul să fie ferit de toată vederea cea vicleană, auzul nestrăbătut de cuvinte deșarte, iar limba curată de vorbe necuviincioase. Curățește buzele noastre, cu care te lăudăm pe Tine, Doamne; fă ca mîinile noastre să fie ferite de faptele rele și să lucreze numai cele bineplăcute Ție, toate mădularele și gîndurile noastre întărîndu-le cu harul Tău. Amin.

Învățături din pildele lui Solomon

- Nelegiuitul se va sătura de căule sale și omul bun de roadele sale (14, 14).
- Cel care nu bagă în seamă pe prietenul său săvîrșește un păcat; iar cel ce se îndură de sărmani e fericit (14, 21).
- Orice osteneală duce la îndestulare, iar cuvintele fără rost la lipsă (14, 23).
- Martorul drept salvează suflete, iar cel viclean spune numai minciuni (14, 25).
- Frica de Dumnezeu este izvor de viață ca să putem scăpa de cursele morții (14, 27).
- Un răspuns bun domolește mînia, iar un cuvînt aspru ațîță mînia. Limba celor înțelepți picură, iar gura celor nebuni revărsă prostie (15, 1—2).
- Ochii Domnului sînt pretutîndeni veghind asupra celor buni și celor răi. Limba dulce este pom al vieții, iar limba vicleană zdrobește inima (15, 3—4).
- În casa celui drept sînt comori fără număr; în cîștigul celui fără de lege este tulburare (15, 6).
- O inimă veselă înseninează fața, iar cînd inima e tristă și duhul e fără de curaj (15, 13).
- Mai bine puțin întru frica lui Dumnezeu, decît vistierie mare și tulburare (destulă). Mai mult fac verdețurile și alături dragoste, decît un bou îngrășat și alături ură (15, 16—17).